

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקנ • שנה יא

ערב שב"ק פ' בהעלותך ה'תשפג

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן אל פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה.

ופירש רש"י שנסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים (שנכתב בפרשת הקודמת) שחלשה דעתו של אהרן משום שלא היה עימהם וגם לא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות, והנה ברש"י שלפנינו אינו מזכיר מתי היתה זאת ההדלקה, אבל הרמב"ן כותב בשם רש"י שהיה זה בבוקר ובערב, זה כשיטת הרמב"ם דס"ל דמצות הדלקתו של המנורה היתה ב' פעמים ביום, אחת בשחרית ואחת בין הערביים, ורבים תמהו על שיטת הרמב"ם, אבל לכאורה לפי גירסת הרמב"ן ברש"י, מצינו שגם רש"י סובר כן, ובאמת כך הוא מפורש בזה"ק, שגם כן כתב כמו הרמב"ם דצריך להדליק נרות של המנורה גם בבוקר וגם בערב.

ועיין ברע"ב (בפירושו על מס' תמיד) שכתב דפליאה נשגבה הוא דעתו של הרמב"ם שהיה גם בבוקר הדלקה, ולא שמענו ולא ראינו לאחד מרבתינו שסובר כן, וכן הרשב"א בתשובה כתב שלא היתה הדלקה רק בערב וכן באור החיים הק' כתב בפשיטות דלא מצינו הדלקה במנורה אלא בערב, וצ"ע לכאורה שלא הזכירו שכן הוא גירסת הרמב"ן ברש"י, וכן הוא בזה"ק וכנ"ל שהוא כדעת הרמב"ם. והנה במדרש רבה (פרשה טו) איתא שאהרן אחרי שראה שכל הנשיאים הקריבו חוץ משבטו של לוי, אמר שמא אין הקב"ה מקבל שבטו של לוי זה משום שאני הוא הנשיא, ואמר לו הקב"ה אלא תתיירא שהקרבנות שהקריבו שאר השבטים הם רק כל זמן שבית המקדש קיים, אבל הנרות שאתה מדליק הוא קיים לעולם, ואל מול פני המנורה יאירו לעולם ועד.

ותמהו המפרשים שמכיון שחרב בית המקדש נגנזה המנורה ואם כן איך אמר המדרש שהנרות הם קיימים לעולם, דדבר ידוע הוא כשאין בית המקדש קיים והקרבנות בטליו מפני חורבן אז גם הנרות בטלות, ולכן כתב הרמב"ן שזה רמז על פרשת חנוכה של הנרות שהיתה בבית השני ע"י החשמונאים הכהנים הגדולים שהם בני אהרן הכהן ובניו זה מצוה שנוהגת אף לאחר החורבן בגלות, וכן ברכת הכהנים הסמוכה לחנוכה הנשיאים (כמו שכ' בפרשה הקודמת) הם נוהגין וקיימין לעולם ודרשו שחנוכת הנשיאים הם סמוכין לברכת כהנים מלפניה, והדלקת הנרות הם כתובין הסמוכין לאחריה ע"ש. כלומר שכאן הבטיח לו השם יתברך לאהרן הכהן, שעל ידי בניו בניו הכהנים לבית החשמונאים יתרחשו ניסים ונפלאות בחנוכת הבית בבית המקדש השני, כאשר ידליקו את המנורה שמונת ימים בפך של שמן שהיה בא שמן רק ליום אחד ונעשה בו נס, זה תישאר לדורות שהמצוה הזו של הדלקת נרות חנוכה שהוא נוהגת אף בבית המקדש אינו קיים, וכלפי הנרות הלל נתכוין המדרש באומר, "אבל הנרות שלך הם קיימים לעולם".

והנה בספה"ק קדושת לוי (קדושה ג חנוכה) הקשה על הרמב"ן שכתב שרומז לנו של חנוכה וכן"ל דהנה בימי משה רבינו ע"ה עדיין לא היה נר חנוכה ותירץ שדעתו הק' של הרמב"ן הוא שכל התורה מרומז לדורו, ולכן יתכן שהתורה הק' מרמז לנו חנוכה אף שלא היה בימי משה.

דברות קודש כ"ק מרוך רבינו שליט"א

נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתו אתן לכם (י, כט) הקשה האור החיים הקדוש מהו הלשון אותו. ותיירץ, שנתכוין במאמר אותו אתן לכם, לרמז כי ארץ סיחון ועוג יתנם ה' להם בכינוי, לרמז גם אל משה כי הוא לכדה, והורשה לשני המטות וחצי המטה, ודקדק לומר אותו, למעט ארץ כנען כי לא למשה יתננה אלא ליהושע.

ומקשה הרה"ק בעל התורת חיים זיע"א שאין אנו יודעים היכן מרומז בפסוק ארץ סיחון ועוג. ומבאר דבמלחמות עוג אמר הקב"ה למשה "אל תירא אותו" (כא, לד), היינו 'אות שלו' שהיה מהול, שמל אותו אברהם אבינו ע"ה, כדאיתא במדרש (ילקוט רמז תשס"ח): 'עוג זה אליעזר', ולזה אמר הכתוב כאן אותו אתן לכם, היינו 'אות שלו' כזכר לעיל.

ומרומז שפיר בכתוב: "ארץ סיחון ועוג", ועולים יפה דבריו של אור החיים הקדוש כזכר לעיל.

וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מִקִּשָׁה זָהָב עַד יָרֵכָה עַד פְּרָחָה מִקִּשָׁה הוּא כְּמֵרָאָה אֲשֶׁר הָרָאָה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְרָה: (במדבר ח ד')

זה מעשה המנורה. שהראהו הקדוש ברוך הוא באצבע לפי שנתקשה בה, לכך נאמר זה: (רש"י פרשת בהעלותך) ותמהו הדבר, כיצד ניתן לומר על משה שנתקשה במעשה המנורה? וכי יש דבר שהוא קשה כלפי משה רבינו? והלא ראינו בסוף הפרשה הקודמת כשמרים דברה במשה אמר לה ה', "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמונת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה": (במדבר יב ז' - ח') אומר הזוהר הקדוש: לא היה שום ח' נסתר ממנו, כל מפתחות העולמות נמסרו לו.

כמו כן כל הפרטים הטכניים לסדר עשייתה מפורשים בתורה? ובאמת מצאנו שלשה מקומות בתורה שאמר ה' למשה בלשון "זה" ופירשו שם שזה מלמד שנתקשה משה.

נאמר בפסוק: "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה": (שמות יב ב') הזה. נתקשה משה על מולד הלבנה באיזו שעות תראה ותהיה ראויה לקדש, והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש. (רש"י) זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: (שמות ל יג') זה יתנו. הראה לו כמין מטבע של אש, ומשקלה מחצית השקל, ואמר לו כזה יתנו: (רש"י)

כמו כן בפרשתנו זה מעשה המנורה... שהראהו הקדוש ברוך הוא באצבע לפי שנתקשה בה, לכך נאמר זה: (רש"י) וסימן נתנו בדבר: משה מ - מנורה, ש - שקלים (מחצית השקל), ה - החדש. (קידוש החדש)

ואפ"ל כי, במנורה נאמר: "בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות": (במדבר ח ב') וביארו כי ענין המנורה מורה על סודות התורה, כאמור: "כי נר מצוה ותורה אור", ולא הבין משה רבינו איך יתכן שאדם ידליק כאן בעולמנו עולם הגשמי, מנורת זהב שמשקלה כשלושת אלפים ק"ג עם שמן ופתילות, זה יחשב כאילו הדליק אורות וסודות תורה בעולמות עליונים?

וכן במחצית השקל, אדם נותן מחצית השקל, אפילו לא שקל שלם! ואם לא עלינו נגזרה עליו מיתה רח"ל בכח מחצית השקל שנתן להעביר את רוע הגזירה. איך אפשר? משה לא מבין זאת!

וביאר עוד הרה"ק מברדיטשוב בספה"ק קדושת לוי שהמדרש שאמר שהנרות הם קיימים לעולם, קאי על נרות של בית הכנסת ונרות שבת, שהיה כבר בימי משה ע"ה שהם קיימים לעולם, ויש מצוה בנרות של שבת ושל בית הכנסת ויש קדושה בהדלקתם דאסור להדליק מהן, וסיים הקדושת לוי, דלפי מה שכתב דמצוות דנר שבת ובית הכנסת היו גורמים להנס של חנוכה, ולכן נמצא מדעת הרמב"ן הק' ודעתו שלו נוטין לדבר אחד שלכך היה רצויה מצות המנורה מכל העבודות, שנוהגת אפילו בזמן שבית המקדש חרב, ולכך בזכות המנורה נעשה ההצלה ובה נעשה הנס עכ"ל.

והנה יש לדקדק בפסוקים שמתחיל בלשון יחיד וכתוב "דבר את אהרן ואמרת אליו בהעלותך" וגו' שהוא לשון יחיד ואחר כך כתוב "אל פני המנורה יאירו שבת הנרות שהוא לשון רבים".

ובדרך רמז נראה לומר שהנרות מרמזות על נשמות ישראל וכמו שכתוב נר ה' נשמת אדם וגו' (משלי כ, כז) ובא הכתוב לומר לכל איש ישראל שכן מרומז התורה לדורות וכמו שכתב הקדושת לוי הנ"ל, לדעתו של הרמב"ן ולכן בא הכתוב לרמז וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן וגו' שזה מרמז על איש ישראל, בהעלותך את הנרות שמרומז על נשמות ישראל, שיש חוב על כל אחד ואחד מישראל להיות ולהשתדל לזכות את כלל ישראל, בהארת הנרות שהם נשמות ישראל ולזכותם בכל דבר מצוה שאדם עושה, וכמו שאנו אומרים לפני כל מצוה ומצוה בלשון של נוסח הלשם יחוד וגו' שאומרים בה "בשם כל ישראל" וכו', ואם יאמר איש ישראל לעצמו איך אני יכול לומר בשם כל ישראל ואיך יתכן לאדם פרטי לזכות את כל ישראל, וגם שיש מצוה של ערבות לכל ישראל ויש מצוה של תוכחה, ואיך יתכן כזאת ויחשוב איש ישראל, מתי אעשה גם אנוכי לביתי, ובקושי אני מזכה את עצמי ואיך אוכל לזכות את כל ישראל, ולכן אמר הכתוב בדרך רמז שהשי"ת אומר למשה שיגיד לאהרן "בהעלותך את הנרות שאתה תעלה ותדליק הנרות אז יאירו בעצמם שבעת הנרות", שזה מרמז על נשמות ישראל שהם הנרות המאירים. (וידוע המשמעות של המספר שבעה כמובא בספה"ק ואכמ"ל). זה כמו שאדם נכנס למקום חושך ואפילה ומדליק נר יחיד זה מאיר לכל הבית ונר אחד זה נר למאה, ולכן אדם שעושה מצוה ואף שעושה לעצמו מ"מ זה מאיר לכל נשמות ישראל ויאירו שבעת הנרות אל מול פני המנורה.

ולכן יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו ויספר תהילות ה' זה יגרום לכלל ישראל, וכמו שכתוב בתהילים "תהילת ה' ידבר פי ויברך כל

בשר שם קודשו לעולם ועד, ומיגו דאדם זכי לנפשיה זכו לאחריני גם כן, ואם ח"ו להיפך שעושה ח"ו אדם עבירה אל יחשוב האדם שעושה רק לעצמו בלבד, כי זה אינו נכון שאדם יחיד גורם לפעמים לכלל צרות ויסורים, זה כמו שאדם נוסע בספינה עם עוד הרבה אנשים, והוא פותח פתח שיכנסו המים והוא יאמר הלא אני לעצמי עושה, זה מובן שזה אינו נכון, ולא אמר כלום, כי בזה שפוח פתח ועושה חור בספינה גורם שיכנסו המים להספינה וכל היושבים בספינה הם בסכנה גדולה כמובן לכל בעל דעת.

ולכן צריך כל אחד ואחד להתבונן בעצמו בכל דבר שעושה, דאם הוא ח"ו לא טוב, הוא גורם בזה רע לכלל ישראל, הן בגשמיות והן ברוחניות, אבל אם עושה מצוה אף שעושה לעצמו בחדרי חדרים, מ"מ זה מאיר לכל ישראל ומטיב לעולם כולו ומזכה הוא את הרבים ששכרו הוא בלי גבול. וחז"ל אמרו שאף אדם יחידי בעבירה שעושה יכול להכריע לכל העולם לכף חובה ח"ו, ולהיפך אם הוא מטיב את דרכו ועוסק בתורה ובמצוות, אף שעוסק ביחידות הוא מזכה הרבים, וכ"ש וק"ו בנו של ק"ו, שאם הוא גם מזכה בפועל לאחרים, ורוצה לעשות מעשה בזיוי הרבים, ששכרו הרבה מאוד, איש על פי דרכו ופועלו, הכל שוים לטובה ולברכה.

וכ"ש חברים ביחד אם הם נקבצים ביחד לכל מטרת של קדושה לעשות מצוה ביחד, או לימוד תורה ביחד, וכ"ש לחשוב איך עושים תשובה ואיך מתקנים את מעשיהם שזה יקר מאוד בעיני ה', וכמו שמביא הרה"ק בעל החרדים בהקדמתו לספרו שעשו חברה ביחד להתקבץ ולעשות תשובה לה' ע"ש, ויכולים לפעול הרבה וגם להביא את הגאולה השלימה וכמו שכתוב בזה"ק שכנישתא חדא אם יטיבו את מעשיהם יכולים להביא לזכות את כלל ישראל, ולהביא לימות המשיח, וכ"ק רבינו זי"ע היה מעורר הרבה פעמים במאמר זה של הזוה"ק שכנישתא חדא יש להם כח לזכות את כל ישראל, ולהביא את הגאולה השלימה.

ולכן עלינו כולנו להתחזק ביחד באהבת חברים ובאהבת ישראל שעיקר זה האהבה הוא לעזור להשני גם בגשמיות וגם ברוחניות ששניהם כאחד הם טובים, ויתן ה' שנזכה לזה שנהיה כולנו באגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים, ובזכות זה נזכה לשפע ברכה והצלחה בגשמיות וברוחניות ונזכה להגאולה השלימה בקרוב ממש, ע"י משיח צדיקנו ברחמים ובחסדים מרובים אמן ואמן.

בניני חיים

במפורש, שלא יגיס דעתו שכבר השיג מדרגה זו, הודגש פר החטאת המורה על כך שצריך האדם תמיד לחשוב שהוא חוטא ואשם.

(כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע)

ואיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (יב, ג).

וקשה למה יחתום הקב"ה שאי אפשר לשום איש עוד חוץ ממשה רבינו ע"ה להיות עניו בתכלית, אולי ירצה עוד איזה איש להיות בטל לפני כל בריה ממש, ומצינו בכמה צדיקים שהיו כל ימיהם בתכלית הביטול ולמה יגרע בחינתם. אבל דע אחי אהובי כי באם בחר הקב"ה באיש מסוים ליתן לנו תורתו הק' חמדתו הגנזה על ידו, מהיאות ומהראוי שיהא הוא מובחר האנושי בכל הענינים ובכל המדות. עע"ש.

(שומר אמונים)

ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה. (יב, ח) פירש רש"י, משה אף על פי שאינו עבדי, וצ"ע אם אינו עבד ה', כמה משה איכא בשוקא. ונראה לי לפרש בעבדי, בדבר זה שצויתו בפירוש ואתה פה עמוד עמדי, ואפילו לא היה עבדי בדבר זה, אלא שעשה מדעתו, והיינו משה, שאינו עבדי בדבר זה, מ"מ אסור להרהר, כל המהרהר אחר רבו כאלו מהרהר אחר השכינה (סנהדרין קי, א), וכשם שאם הוא עבדי בדבר זה אסור להרהר, הכי נמי אם אינו עבדי ועושה מעצמו אסור.

(חתם סופר)

קח את הלויים מתוך בני ישראל וגו' (ח, ו)

הנה הכהנים, היו מסיטרא דחסד, ואם כן איך עסקו בקרבנות, והרי אמרו ז"ל (שבת קנו, א) כי מאן דנולד במזל מאדים - דגבורה, יהא שוחט וכו'. ואכן אפשר דלכן אמרו (ברכות לא, ב) דשחיטה בזר כשרה, אבל יתר העבודות של ההקרבה וההקטרה הם להמשיך השפעות טובות - שייכים לכהנים בלבד דהרי הם מסיטרא דחסד. ומאידך עבודת הלויים, הוא מתוך שירה תמרה, כדי לזמר עריצים. ועל כן 'לויים' עולה מספר שם אלקים. וע"כ אמרה תורה קח את הלויים בתוספת אות ה', אשר מכוון למנין שילוב הוי"ה אדנ"י, ובזה ימתקו הדינים אמון.

(חוקי חיים)

קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם (ח, ו).

לויים מלשון דבקות והתחברות (בראשית כט, לד) "קח את הלויים מתוך בני ישראל" אלה החפצים להדבק בהשי"ת, וטהרת אותם" תזהירם על קדושת האברים, כי כל עוד לא זיכך החותם, מן הנמנע להיות קרוב להשי"ת.

(ישועות משה)

ולקחו פר בן בקר וגו' ופר שני בן בקר תקח לחטאת (ח, ח).

פירש"י: ולקחו פר בן בקר, והוא עולה". בכוננה תחילה הזכירה התורה רק ברמז שהפר הראשון הוא של עולה, בעוד שאת הפר השני כתבה במפורש שהוא של חטאת, כדי להורות לאדם שיכיר בכל עת בשפלותו, וירגיש תמיד שהוא חוטא חזק לקרבן חטאת, ובעוד שהעולה הבאה לכפר על המחשבה, לא נזכרה

ביאורי חיים

הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אדוק

נבואת משה רבינו

בפרשתנו (ח' ב') כתוב, בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות.

היתה ביום בלבד, ואילו בלילה התנבא כשאר הנביאים - בחלום. ההשלכה ממחלוקתם היא: לדעת האבן עזרא, הנרות במקדש דולקות גם בלילה, להורות שנבואת משה, בהקיץ, תהיה גם בלילה. ואילו לדעת הרמב"ן, לא לצורך זה דלקו הנרות בלילה, שהרי נבואת משה בלילה שווה היא לשאר הנביאים - בחלום, ולזה אין צורך בנרות, שהרי גם לפני הקמת המשכן התנבאו הנביאים בחלום. אכן, אין כוונת הרמב"ן לשלול נבואה בלילה למשה רבינו, ודאי שהתנבא גם בלילה, אלא שנבואתו זו היתה כשאר נביאים, ולא בהקיץ כנבואת משה רבינו. עכ"ל.

(ב) ולענ"ד י"ל בס"ד שהמקומות שמובא בהם שהקב"ה דיבר עם משה בלילה, הינם קודם הקמת המשכן. אך לאחר הקמתו, נתייחד הדבור עמו רק ביום, ולא בלילה.

(ג) עוד י"ל בס"ד דברי הרמב"ן שהקב"ה לא דיבר עם משה אלא ביום, מתקיימים בנבואות שהתנבא בתוך המשכן. אך מחוץ למשכן, התנבא משה רבינו גם בלילה.

קושיה נוספת: הלא במסכת ברכות (ד' ע"א) שנינו, שביליל י"ג בניסן אמר משה לישראל: "אמר הקב"ה: למחר כחצות הלילה כי האידינא אני יוצא בתוך מצרים". הרי מפורש כי הקב"ה דיבר עם משה ב"כחצות לילה" של ליל י"ג ואמר לו שלמחרת בשעה זו ("כי האידינא") "אני יוצא בתוך מצרים", ? עכ"ל.

(א) ותיריך שם הרב ש. חיים שליט"א, וז"ל: החילוק בין נבואת יום לנבואת לילה הוא, שנבואת לילה היא בחלום, ונבואת יום היא בהקיץ. נבואת לילה היא נבואתם של כל הנביאים, ואילו נבואת יום היא נבואת המיוחדת של משה רבינו, כפי הנאמר בו: "פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט" (במדבר י"ב, ח').

מחלוקתם של ה"אבן עזרא" והרמב"ן, על פי האמור, מתבארת כך: דעת האבן עזרא שגם בלילה התנבא משה רבינו כדרך נבואת יום, כלומר, בהקיץ ולא בחלום (כן פירש ה"אברבנאל" את דבריו), ואילו הרמב"ן סובר שנבואתו המיוחדת של משה

ובספר מרפסין איגרי בפרשתנו, כתבו, וז"ל: כתב ה"אבן עזרא": "ונסמכה זאת הפרשה (לסימנה של הפרשה הקודמת: "ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת"), להורות, כי הדיבור יהיה גם בלילה, כי שם יהיה הנר דלוק ולא יכבה". כלומר: הואיל והמנורה היתה דולקת כל הלילה, לכן משה היה יכול לקבל נבואה גם בלילה.

הרמב"ן, אחר הביאו את דברי ה"אבן עזרא", כתב: "זה איננו ככה על דעת רבותינו שאמרו והלא לא נדבר עמו אלא ביום". כלומר, לדעת הרמב"ן הקב"ה לא דיבר עם משה בלילה.

קשה: הלא באבות דרבי נתן (פרק ב') שנינו, שמשה רבינו פירש מן האשה מחמת קל וחומר: "מה ישראל שלא נתקדשו אלא לפי שעה... ואני שמזומן לכך בכל יום, ואיני יודע מתי מדבר עמי ביום או בלילה, על אחת כמה וכמה". הרי מפורש שהקב"ה דיבר עם משה גם בלילה?

מסערת חיים

להגיד שבחו של אהרן שלא שינה!

גאון הצדיק רבי נפתלי צבי ריף זצ"ל, ראב"ד העיר קמדין בניו ג'רסי, ויושב ראש המפעל הגדול 'עזרת תורה' בארצות הברית, שמע בילדותו בעיר מולדתו 'זאג', כיצד אב מוכיח את בנו, ואומר לו כך: "ראה בני! העובדה שיש ירידת הדורות מדור אחד לדור שבא אחריו, היא עובדה מוגמרת. למשל סבי היה אדם שלא הפסיד כל חייו קימת חצות, אחר כך נהג ללמוד עד ותיקין, ואחר התפילה היה לומד כמה שעות עד ארוחת בוקר, עובד עד מנחה גדולה, ואחר כך לומד עד הערב, כך היה נראה סבי. אבי כבר היה הרבה פחות, לא קם כל לילה בחצות, אבל לפחות קם לותיקין ואחר כך לומד כמה שעות, ואני אף פחות מכך... אך דבר אחד אני מזהיר אותך בני יקירי! שלא תעשה אותי לגביך כמו 'אָלְטֶר זיידע', אל תתרחק ממני כמנין ארבע דורות, אלא תרד כמו בן מאביו...".

עלינו לשמר את מסורת אבותינו ורבותינו, לא לשנות מחינוכם, לא לשנות ממורשתם והנהגתם. כולם ספוגים בניחוח קדום, ויסודם בהררי קודש. גם אם נראה לנו כי השינוי ישלל, יפאר וירומם, השבח הגדול ביותר הוא, אפוא, לא לשנות כמלוא נימה! (מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

לחשש קביעות סעודה. לכן יצרו בירושלים את מאכל הקוגל, כי בזה אין שאלה של קביעות סעודה.

אציין בדרך אגב, כי הסבר זה אודות הקוגל, אומרים בשמו של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים. אבל מדודי זקני עמוד ההוראה מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל שמעתי, כי בכל זאת יש לחשוש לחומרא לקביעות סעודה, כי זה נכלל בגדר אפיה. כך גם מאכל הג'עפילטע פיש' שאוכלים בליל שבת, נוצר כדי למנוע מלאכת בורר שעלולים להיכשל באכילת דג רגיל. לכן, הסיק רבי שלמה זלמן, כי אין לשנות מכל מנהג שהוא, אשר ממקור קדוש יבוא, מתוך כוונה של מניעת מכשולות והידורי הלכה.

עוד סיפר רבי מיכל, כי לפני כחמישים שנה היו לו הצעות שונות לרכישת דירה בירושלים, בשכונת רמות או בשכונת גבעת שאול. הוא ניגש אל רבי שלמה זלמן ושאלו – היכן לקנות? ורבי שלמה זלמן השיב: "לרכוש בגבעת שאול", כשנימוקו עימו: "שכונה זו היא שכונה ותיקה, יש בה גם אנשים זקנים וגם צעירים, וכדאי לגור סמוך לזקנים, מהם ניתן לקבל את מסורת המנהגים וההלכה של הדורות הקודמים."

שמירת המסורת במנהגים, בלבוש ובמאכלים

שמענו על גדולי עולם שהקפידו לא לשנות אף במנהגים והנהגות שונות, גם כשאינם גופי תורה, מצד 'אל תיטוש תורת אמך'. מה גם שכל מנהג שיש לו מקור קדום, כשמתחזקים אחר שורשו מגלים כי יש לו מקור בהלכה.

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, רב בשכונת 'עזרת תורה', מספר כי דודו עמוד ההוראה מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, היה מרבה לומר כי כל מנהגי ירושלים בנויים על פי ההלכה, אף במלבושים ובאוכל, ולכן אין לשנות כקוצו של יו"ד מכפי איך שנהגו.

לדוגמא ציין רבי שלמה זלמן, להוכיח כי מנהגים קדומים שורש הלכתי יש להם: מה שהנהיגו אנשי ירושלים להגיש דוקא עוגות 'לקח' בברית, מבוסס על כך שדאגו בעבר שגודלו של ה'לקח' יהיה כשיעור ברכת 'על המחיה'. גם הנהיגו כן מחמת המקפידים בשבת לקדש על לחם משנה, וכשמקדש בבית הכנסת הרי אין לחם משנה, לכן הנהיגו לאכול 'לקח' שאפייית שלמה כדי לקדש עליה.

ענין זה שמחלקים קוגל בקידושים בשבתות, אמר רבי שלמה זלמן, נובע מכך ההלכה שמא יאכלו הרבה עוגות ויבואו

עובדות חיים

מה עם מצוות הפורים? וכי כל היום נתעסק בהלוויה, ומה על מצוות היום?

מאותו יום אותו אדם התחיל לקבל יסורים קשים ומרים, בגוף, במשפחה ובממון רח"ל, וכן יום יותר גרוע מחבירו, וכך סבל נוראות במשך שנה שלימה, עד שלא יכל יותר, והלך לביתו של אחד מגדולי ישראל והתלונן לפניו על יסוריו הקשים הפוקדים אותו בכל עת ללא הרף, ואותו גדול חשב וחשב, ולבסוף החליט לעשות לו 'גורל הגר"א' [שזהו סדר גורל מסוים הנמסר מפה לאוזן שעושים עם התנ"ך עד שיוצא הפסוק ששייך לאותו הדבר שרוצים לחפש עליו] ויצא הפסוק- "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" (במדבר יב' ח'), שאל הרב את אותו אדם, האם דיברת על אחד מגדולי ישראל? אותו אדם חשב וחשב עד שנזכר במה שהיה בפורים בהלוויות של רבי משה פינשטיין, ומיד אמר לו הרב שאין ספק שקרב כך רודפים אותו היסורים ולכן ציווהו מיד לעשות תשובה, ואותו אדם עשה תשובה והלך לקיברו עם עשרה אנשים וביקש מחילה ומאז הוטב מצבו ב"ה.

ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים מזקני ישראל (יא, טז).
מעשה ברבי יאשה בער בעל הבית לוי מבריסק זצ"ל, שהוזמן לעיירה קטנה ליישר ההדורים מסביב לשאלת בחירת רב במקום. ראה רבי 'יאשה בער' כי המחלוקת עצומה, ובערת כאש לזהות, עד ששכחו כל התושבים את דאגת הפרנסה וכל דאגותיהם האחרות והצטדדו לצדדים וצדדי צדדים לעסוק בסכסוך הרב והרבנות.

אמר להם הרב מבריסק: כל ימי הייתי תמה אחרי פרשת המתאוננים והמתלוננים, מחלוקת בשר התאוה ובכיית העם למשפחותיו, נאמר 'ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש' וכי מה תקנה ותרופה יש במינוי זקנים למצב הקשה של ריב ומדנים.

אכן, עתה נודע לי הדבר, כיון שראה הקדוש ברוך הוא שהם מתרעמים ומרעשים, מריבים ומרננים בענייני המזון, מן בשר ופרנסה, אמר 'אספה לי שבעים איש', ציוה להם ויערכו בחירות וישכחו עניותם וריבם, ועמלם וכל דאגותיהם, יעסקו ויתעשקו רק בבחירות.

לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא (י, ז)

מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפינשט זי"ע א שאמר פעם על אחיו הצעיר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע א, בשעה שאחי דוד משה נוטל בידו את ספר התהלים ושפתיו רוחשות פסוקים של נעים זמירות ישראל, אומר לו כביכול הקדוש ברוך הוא, דוד משה בני, הריני מוסר בידך את כל העולם ועשה בו כרצונך. ואילו נתנו לי משמים כוח גדול זה הייתי יודע יפה מה לעשות בו, אבל אחי דוד משה חש עצמו כל הימים עבד נאמן של הבורא יתברך, עד שמחזיר לו את העולם בדיוק כפי שקיבל ממנו.

כי ה' דבר טוב על ישראל (י, כט)

הרה"ק רבי אהרון מבעלזא זצ"ל היה גר ברחוב אחד העם, הוא ראה מכוניות נוסעות בשבת, וכל מכונית שעברה הוא צעק להם מזל טוב, מזל טוב, הוא אמר הרי לא יכול להיות שהם נוסעים סתם ומחללים שבת, הרי רחוב אחד העם קרוב לבלפור כנראה שהם הולכים לבית הרפואה כדי ללדת.

והאיש משה עניו מאוד (יב, ג)

מסופר כי פעם הגיע אל הרה"ק ה"חזזה" מלובלין, רב אחד שהיה ממתנגדיו, והתרעם עליו מדוע הוא נהיה לרבי של חסידים.

אמר לו 'החזזה': "מה אעשה? והחסידים באים אלי בניגוד לרצוני". אמר לו אותו רב: יאמר כבודו כי הוא איש פשוט, וכך לא יבואו עוד. ואכן בעת עריכת השולחן קם הרבי וקרא: "רבות! איש פשוט אני ואין בי לא תורה ולא יראת שמיים!"

אך כמובן שהדברים רק גרמו לאנשים רבים נוספים לבוא אליו...

סיפר הרבי לאותו רב את שארע, וזה ייעץ לו לומר להיפך כי הוא איש צדיק וגאון, וכך יעזבו אותו החסידים.

ענה לו החזזה: את זה לא אעשה, כי אינני דובר שקרים...

מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה (יב, ח)

ומעשה היה על רבי משה פינשטיין זצ"ל שאותו יום שנפטר היה ערב פורים, וביום פורים היה הלוויותו, אחד האנשים שהיה בהלוויה אמר לחבירו- עם כל הכבוד, רבי משה, רבי משה, אבל

מזלל טבא וגדיא יאה

ברכות לבביות, רון שיר ושבח דא שירתא ותושבתא טנא מלא ברכות וכוס מלא ברכת ה' שגורה אל ידידינו עוז העומד לימינינו ומסתופף בצל הקודש, ענוותן כהלל, אדיר התורה, עמוד ההוראה, מגדולי הפוסקים הגאון רבי **אהרן זאב השיין שליט"א**

דומ"צ אשדוד

לרגל השמחה הכפולה במעונו

באירוסיו בנו הבה"ח **מנחם מנדיל הי"ו**

ושמחת הבר מצוה לבנו הב' **צבי הירש ני"ו**

ואילון מליא יהון לרקיעא שיזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח

רוב תענוג ונח"ר דקדושה ועוד רבות בשנים להפיץ ממעינותיו להורות לעם ה' זו הלכה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אמן

מעות יזכור

לטובת הפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152

ובאימייל: 3118494@gmail.com

קול קראלי - 0747962278

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק **יצחק אייזיק זי"ע**
בהרה"ק יוסף מאיר זי"ע
בעל חקל יצחק מספינקא
נלב"ע יג סיון

לעילוי נשמת

הרה"ח **חיים חנוך העניך ז"ל**
בן הר' אברהם יהושע העשיל ז"ל
אברבור
נלב"ע יז סיון תשל"ב

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק **יצחק צבי משה זי"ע**
בן רבינו אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרבנית **רייזל רוט ע"ה**
בת הרב **שמואל אהרן זצ"ל**
נלב"ע יז טבת תשפג
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת

הגה"צ **משה וועבר זצוק"ל**
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלב"ע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה.